

Topalekua

126 zk. 2025eko urria

EHUko GIZARTE KONTSEILUA
CONSEJO SOCIAL DE LA EHU

EUSTATEK BALIOA EMATEN DIO UNIBERTSITATE PUBLIKOAN EUSKARAREN ERABILERA HANDIARI, DAGOENEO Matrikulatutako kredituen %43 GAINDITZEN BAITU

EHUko gradu bikoitzak % 17,7 hazi ziren aurreko ikasturtean

Unibertsitate-estatistikak zenbakiak jarri dizkio 2023-2024 ikasturteari: ia 73.000 matrikula egin ditu EAeko unibertsitate-zentroetan, aurreko ikasturtean baino % 2,5 gehiago. Nabarmentzekoa da gradu bikoitzen gorakada handia eta euskara gehiago erabiltzen dela matrikulatutako kredituetan.

2023/2024 ikasturtean, azken urteetako goranzko joerari eutsi zitzaion, hau da, gradu bikoitz gehiago zenbatu ziren Euskal Autonomia Erkidegoko ikastetxeetako unibertsitate-matrikulen artean. Guztira 3.700 matrikula egin ziren, aurreko ikasturtean baino % 11,9 gehiago. Bilakaerarik onena unibertsitate publikoak izan zuen, **EHUK, % 17,7 inskripzio gehiago izan baitzituen gradu bikoitzetan.**

Graduko ikasleen % 22 hiru titulaziotan bildu zen. Enpresen Administrazio eta Zuzendaritzako (ADE), Lehen Hezkuntzako eta Zuzenbideko graduak dira. **EAEn gehien eskatu den titulazio bikoitza ADE eta Zuzenbidea konbinatzen dituen izan zen**, 796 ikaslerekin, eta ondoren Lehen Hezkuntzako eta Jarduera Fisikoaren eta Kirolaren Zientzietako gradu bikoitza, 416 ikaslerekin. Bestalde, gizonen artean, gradu bikoitzen sailkapenean hainbat ingeniariitza aurkitu ziren; emakumeen sailkapenean, aldiz, karrera sanitarioak eta sozialak ugari ziren.

Eustatek jasotako unibertsitate-estatistikan ere nabarmentzekoa da **unibertsitate publikoan euskara asko erabiltzen dela, dagoeneko matrikulatutako kredituen % 43,1ean eskatzen baita**. EHUren kasuan, kredituen % 51,6 gaztelaniaz izan zen. Bestalde, atzerriko hizkuntzak dira Euskal Herriko Unibertsitatearen kasuan matrikulatutako kredituen % 4,9 (batez ere ingelesa, frantsesaren edo alemanaren erabilera ia hondarrekoa baita).

Azken ikasturtean, EAeko unibertsitateetan ikasketak amaitu zituztenen kopurua 14.608koa izan zen, % 2,4ko urteko hazkundearekin, aurreko ikasturteko datuen aldean. Hazkunde maila akademiko guztietan gertatu zen, baina, bereziki, doktoregoetan; izan ere, 669 doktorego-tesi gainditu ziren, 2022/23 ikasturtean baino 50 gehiago, hau da, % 8,1eko igoera.

Ia 171.000 euroko aurrekontu-aldaketak EHU-n

Euskal Herriko Unibertsitatearen Gizarte Kontseiluaren Osoko Bilkurak, joan den urriaren 8ko bilkuran, onespena eman zien aurrekontua aldatzeko 4 proposameni, 2025eko kontuetarako 10.000 eurotik gorakoak, **EHUren ikerketa-proiektuetarako irakaskuntza- eta zientzia-ekipamendua erostera bideratuak**. Aldaketa

horien zenbatekoa **ia 88.800 eurokoa da**. Era berean, 10.000 eurotik beherako beste 21 aldaketa baliozkotzea erabaki zen, **82.000 euro** inguruko saldoarekin, euskal unibertsitateko hainbat sailletarako. Bi partida horien artean, onartutako aurrekontu-aldaketak **ia 171.000 eurokoak dira**.

EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAK BIGARREN POSTUAN, IKASKETAK AURREIKUSITAKO DENBORA TEORIKOAN AMAITZEN DITUZTEN GRADUKO TITULUDUNEN EHUNEKO HANDIENA DUTEN AUTONOMIA-ERKIDEGOETAN

EAEko biztanleria aktiboaren bi herenek unibertsitate-titulua dute, Estatuko ehuneko handienetako bat

Euskadin gazte gutxi daude unibertsitate-adinean biztanle gehiago dituzten beste eskualde batzuekin alderatuta; hala ere, gazteak unibertsitatara sartzeari buruzko datuak Estatuko altuenak dira. Izan ere, 16 urtetik gorako EAEko biztanleen erdiek eta biztanleria aktiboaren ia bi herenek unibertsitate-titulua dute.

Azterlan honek: *‘Las Universidades españolas. Una perspectiva autonómica. 2025’* Fundación CYD-ak egina, Espainiako unibertsitate-sistema aztertzen du, informazioa autonomia-erkidegoen eta unibertsitateen arabera banakatuta. Txosten horrek CYD 2024 txostena osatzen du.

Euskal unibertsitate-sistemak Espainiako unibertsitate presentzial guztietan duen pisu erlatiboa **%4,2-%4,5 ingurukoa da matrikulatu, graduatu, titulazio eta irakasleen artean**; irakasle eta ikertzaileen (II) eta graduatuen artean seigarren postuan dago, eta zazpigarrena aipatutako beste bi aldagaietan.

CYD Fundazioaren txostenak agerian uzten du **Euskadi bigarren postuan dagoela ikasketak aurreikusitako denbora teorikoan amaitzen dituzten gradu-ko tituludunen ehuneko handiena duten autonomia-erkidegoen artean** (%51,4, Estatuko unibertsitate presentzial guztien %42,7ren aldean), eta laugarrena masterreko tituludunen artean (%82,1, %74,8ren aldean). Bi kasuetan, gainera, 2018/2019 ikasturtetik tasa gehien igo den lauen artean egon da.

Era berean, **Euskadi STEMeko tituludunen ehuneko handiena duen bigarren eskualdea da** (Asturiasen parean ia,

lehen) (%29, Espainiako unibertsitate presentzial guztien %21en aldean). Ingeniaritzetan lehen postua du (%17 vs %9), eta laugarren postua zientzia fisikoetan, kimikoetan eta geologikoetan. Matrikulatuetan, negozioen, administrazioaren eta zuzenbidearen esparruko ikasleen laugarren proportzio handiena du, eta ingeniaritzan, industrian eta eraikuntzan lehen. Horren aurrean, Euskal Autonomia Erkidegoak masterrean matrikulatutako eta titulaturako lau ehuneko txikienetako bat du.

Euskadiren alderdi nabarmena laneratzeari dagokionez ere. Hala, EAEko unibertsitateetako gradu-tituludunek, 2018-2019 aldian, besteren kontura lan egiteari utzi eta lau urte geroago, Espainiako laugarren ehunekorik handiena erregistratu zuten tituludunen kotizazio-taldeetan, hau da, gainkualifikaziorik gabekoetan, **eta urteko batez besteko kotizazio-oinarri handiena, hau da, lanaldi osoko lan batengatik lortutako diru-sarrerak**. Euskal Autonomia Erkidegoan, gradu-ko tituludunen arteko generoko soldata-arrakala Espainiakoa baino pixka bat txikiagoa zen (-%4,3 vs -%6,7), eta masterreko tituludunen kasuan, berriz, kontrako gertatzen zen (-%8,1 vs -%6,8).

Profil ona ikerketan

Euskal unibertsitateak nabarmentzen diren beste kapitulu bat Ikerketa Baliabideei eta Emaitzei buruzkoa da. Kasu horretan, **Euskadi hirugarren postuan dago goi-mailako irakaskuntzaren sektorean biztanleko I+Dn ikertzaile gehien dituen eskualdearekin, eta, era berean, ikertzaile horien artean emakumeen proportzio handiena duen hirugarrena da, %47,3, Espainia baino lau puntu gehiago**. Era berean, irakasle eta ikertzaileen artean emakume gehien dituen bigarren autonomia-erkidegoa da Euskadi (%48,6).

Ikerketaren emaitzei eta argitalpen zientifikoei dagokienez, Euskal Autonomia Erkidegoko unibertsitateek beren esparruko lehen kuartileko aldizkarietako dokumentuen bosgarren ehuneko handiena

erregistratu dute inpaktu-mailaren arabera, lidergoa duten bikaintasun-argitalpenen hirugarren proportzio handiagoa eta emakume egileen laugarren parte-hartze handiagoa (emakumeen ikerketa-talentua).

Titulazioen kapituluan, EAEko unibertsitate-sistemako titulazioen kopuruak %5,4 egin du gora 2018tik, hau da, eskualdeko laugarren hazkunderik txikiena, Espainiako multzo presentzialaren %11,9aren aldean. Irakaskuntza-adarren arabera, gizarte-zientzietako eta zientzia juridikoetako titulazioek garrantzi erlatibo handiena duten hirugarren eskualdea da, eta ingeniaritza- eta arkitektura-programen proportzio handiena duen laugarrena.

EUSTATER BERRETSI DU EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAN 5.240 MILIOI EUROKO GASTUA EGIN ZELA HEZKUNTZAN 2024AN, HAU DA, EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO BPGD-AREN % 5,4

EAEko hezkuntzako per capita gastua, 2024an, ia 2.375 eurora iritsi zen, 2021ean baino 340 euro gehiago

EAEko hezkuntzako gastu osoa 5.240 milioi eurora iritsi zen 2024an, hau da, EAEko BPGd-aren % 5,4, 2023ko erregistroa baino hamarren bat gehiago.

"Hezkuntza Kontua" izenekoak hezkuntza-jarduera arautu eta ez-arautu guztietako gastu arrunta eta kapital-gastua jasotzen du, hezkuntza-erakundeetan edo beste edozein zentro edo enpresatan egin badira eta iturri publiko edo pribatuek finantzatu badituzte. Eustat Estatistika Zerbitzuak, 2024ko ekitaldiari dagokion azken aurrerapenean, **partida hori termino garbietan %6,4 hazi zela erakusten du**. "Biztanle bakoitzeko" neurtuz gero, 2.373 euroko urteko gastua izango litzateke, aurreko ekitaldian pertsona bakoitzeko 2.236 euro gastatu baziren ere. 2021az geroztik, gastu-partida hori 340 euro hazi da pertsona bakoitzeko.

Eustaten txostenak nabarmentzen du Euskadiko Hezkuntza Kontuaren azken bi urteetako hazkunde-tasa %6 ingurukoa izan dela. Zehazki, 2023an %5,9 igo zen gastu arrunta, eta %13,3 kapital-eraketa gordina. Bestalde, 2024an, hazkunderik handiena gastu arruntean izan zen, aurreko urtean baino %6,5 handiagoa, 5.000 milioi eurotik gorakoa; bestalde, inbertsioa pixka bat gutxiago hazi zen, %5,1, eta 236 milioi eurokoa izan zen.

Finantzaketa-egiturari dagokionez, azterlanaren egileek azpimarratu dute aurreko urteetako joerari jarraitzen zaio la eta finantzaketa publikoa pribatua baino gehiago hazi dela. Finantzaketa publikoa 2019an %76 izatetik 2024an %78,4 izatera igaro da, eta azken 10 urteetako ehunekorik handiena da. Izan ere, **finantzaketa publiko nagusia mantentzen da hezkuntza-zerbitzuetako gastuan (%85,1) eta kapital-gastuan (%63,9)**, eta finantzaketa pribatua handiagoa da gainerako jarduera eta ondasunen gastuan (%55,7), garraioa, eskola-jantokia, liburuak eta eskola-materiala barne.

Eustatek 2024an Euskadin kontabilizatutako hezkuntza-gastuetako 5.240 milioi euroetatik, **Hezkuntza eta Prestakuntza Zerbitzuen partida da inbertsioaren zatirik handiena, guztizko gastuaren %81,4 hartzen baitu, azken bi urteetan 4.000 milioitik gorakoa.** Bestalde, jarduera osa-

garriak, hau da, garraioa, jantokia, egoitzak eta beste partida batzuk, gastuaren %6,6 dira, eta partidarik garrantzitsuenak jantokiko gastua da: 226 milioi 2024an.

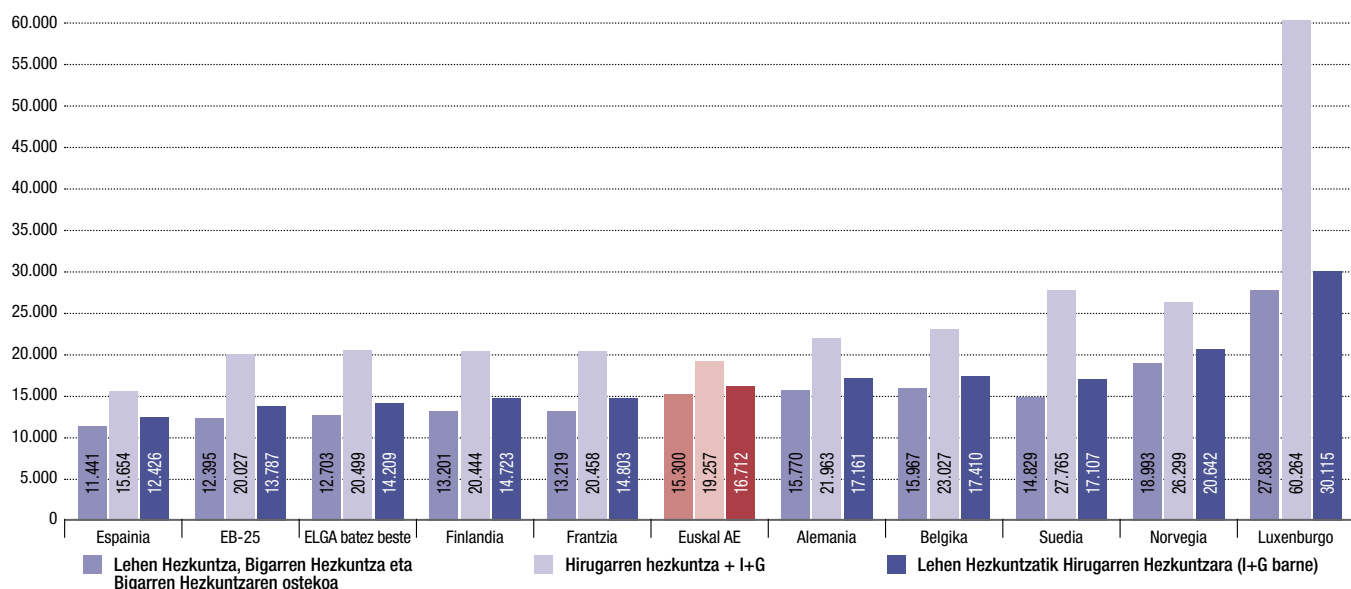
Bestalde, **Hezkuntza Ikerketa eta Berrikuntzako gastua (174 milioi euro) %3,3koa da.** Ondoren, «Liburuak, eskola-materiala eta familiek erositateko beste ondasun batzuk» partidako gastua dago. Partida hori 163 milioira iritsi zen 2024an, guztizko gastuaren %3,1. Azkenik, Hezkuntza Sistemaren Administrazio Orokorrekin lotutako gastua guztizkoaren %1,0 da, hau da, 53 milioi 2024an.

Nazioarteko ratioekin

Eustaten azterketak Euskadiko ratioak gure inguruko herrialdeetako antzeko parametroekin alderatzen ditu, ELGAk 2021eko ekitaldiari buruz argitaratutako datuetan oinarrituta. Urte honetarako, **Euskal Autonomia Erkidegoko hezkuntza-erakundeetan ikasle bakoitzeko egindako gastua (dolarretan neurtuta), Lehen Hezkuntzatik Hirugarren Hezkuntzarako etapen baturarako, 16.172 dolarrekoa izan zen, Erosteke Ahalmenaren Parekotasunean (EAP) neurtuta.** Kopuru horrek Espainiako batez bestekoa (12.426\$) gainditzen zuen, baina baita EB-25eko batez bestekoa (13.787 dolar) eta ELGAko batez bestekoa (14.209\$) ere. Ikasle bakoitzeko gastuaren ratioa, EAPn neurtuta, Alemania (17.161\$), Suedia (17.107\$) eta Luxenburgoko (30.115\$) herrialdeen azpitik zegoen, horiek taularen goiko aldean baitaude.

Hezkuntza-etapen arabera, Euskadik ikasle bakoitzeko 15.300\$ EAPko gastua erregistratu zuen Lehen Hezkuntzan, Bigarren Hezkuntzan eta Bigarren Hezkuntzaren ondoren, hau da, ELGAko (12.703\$) eta EB25eko (12.395\$) batez bestekoa baino handiagoa; bestalde, hirugarren hezkuntzako ikasle bakoitzeko gastua 19.257\$ EAP izan zen; kasu honetan, ELGAko (20.499\$) eta EB25eko (20.027\$) batez bestekoa baino txikiagoa.

IKASLE BAKOITZEKO URTEKO GASTUA HEZKUNTZA-ERAKUNDEETAN (\$) EAPn. 2021

EAE-KO ENPRESA-SEKTOREAREN IKERKETAREN ETA GARAPENAREN PISUA %60 INGURUKOA DA

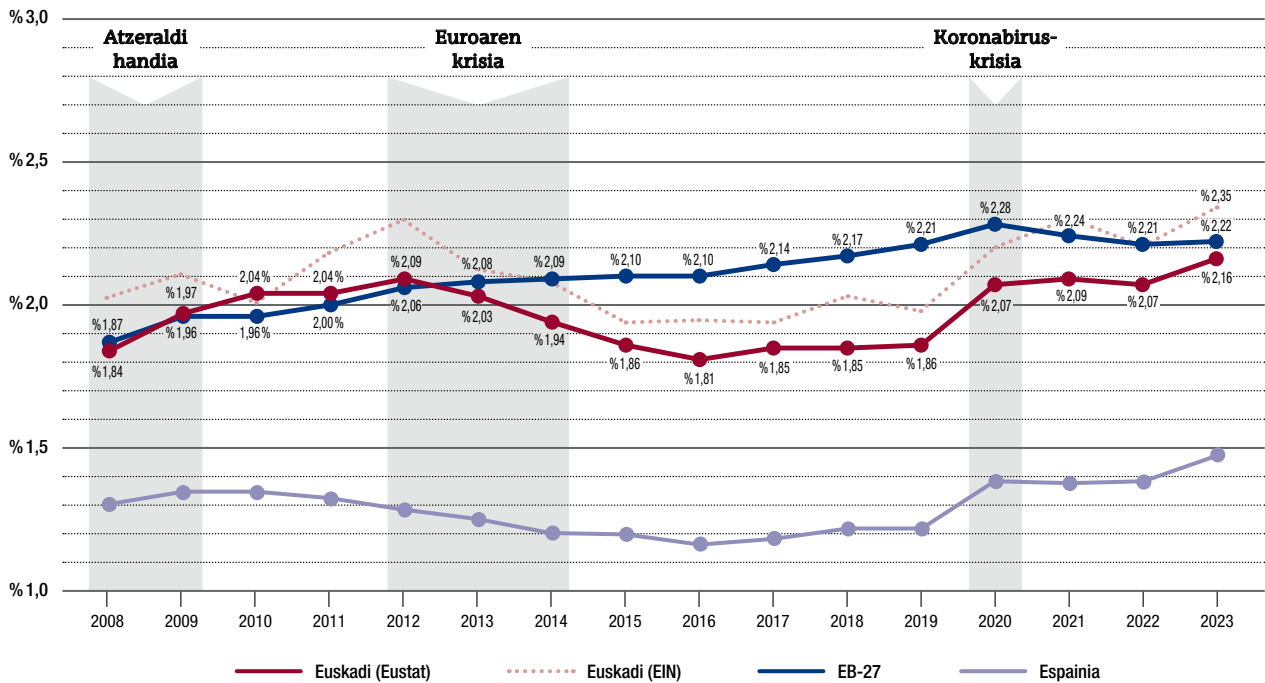
I+Gko inbertsioa % 8,4 hazi da Euskadin, eta EAEko BPGd-aren % 2,37ra iritsi da, herrialde aurreratuenen % 3 ingurura

I+Gko inbertsioak gora egiten jarraitzen du Euskadin, eta aurten beste errekor bat izango da. 2025ean helburu horietara bideratutako partida % 8,4 haziko dela aurreikusten da, 2.395 milioi eurora arte. Datu banakatuak erakusten dute enpresak izango direla berriz ere eragile dinamikoena, partida horretara bideratutako 10 eurotik ia 6 inbertituko baitituzte.

Innobasque Berrikuntzaren Euskal Agentziak uda baino lehentxeago argitaratu zuen EAEko I+Gko azken txostena. Txosten horretan, egungo ekitaldirako aurreikusitako egoeraren diagnostikoa eta ikerketaren eta garapenaren perspektibak azpimarratzen ziren. Lehenengo

ondorioa da **2025a urte luzea izango dela ikerketara eta garapenera bideratutako bolumenari dagokionez, eta EAE kokatuko duela (partida horrek EAEko BPGd-aren % 2,37ko pisua izango du).**

I+Gko BARNE-GASTUA BPGD-aren GAINEAN EUSKADIN, EB-27n ETA ESPAINIAN (%) 2008-2023)

Izan ere, **Euskal Autonomia Erkidegoa da berriz ere I+Gko partida garrantzitsuena duen autonomia-erkidegoa, bere BPGarekin alderatuta, %9tik gorako tasekin** (Euskal Autonomia Erkidegoak estatu osoan duen pisu ekonomikoa %6 baino zertxobait txikiagoa da). Madril eta Katalunia dira I+Gko inbertsioen Espainiako sailkapenaren buru, %26,5 eta % 25, hurrenez hurren. Ehuneko horiek bat datoz estatuan duten pisu ekonomikoarekin. Gainera, Euskadik berriz ere murriztu ditu I+Gra aurrekontu handiena bideratzen duten herrialdeekiko aldeak. Izan ere, gaur egun, BPGaren gainean I+Gn %3ko edo hortik gorako inbertsioa duten ELGako herrialdeak 10 dira: Israel da sailkapenaren buru, %6,02rekin, eta, ondoren, Hego Korea (%4,85) eta Ameriketako Estatu Batuak (%3,59) daude; EAETik hurbilago dauden tasetan, Austria, Alemania edo Finlandia (%3,1 eta %3,3 artean) daude.

Enpresak, I+Gren bultzatzaileak

Lanaren beste giltzarrietako bat da EAEko enpresek eragin traktore handia dutela gauzatutako ikerketaren eta garapenaren garapenean, urte honetarako aurre-

kontuan jasotako guztizkoaren %58 baitira. Guztira, 1.389 milioi euro, **"Euskadiko enpresa-finantzaketaren maximo historikoa"**, adierazi dute txostenaren egileek. Gainera, enpresa-segmentuan hazi da gehien I+Ga: %10,5, Euskadiko segmentu produktibo guztiei dagoen batezbestekoa baino ehuneko bi puntu gehiago, eta administrazio publikoen hazkunde-tasa baino lau puntu gehiago. Administrazio publikoek, oro har (Europako suspertze-funtsen eragin handia gorabehera), 777 milioi euroko aurrekontua izan dute partida horietarako 2025ean.

Hala, egungo testuinguru geopolitiko eta ekonomikoaren ziurgabetasuna gorabehera, EAEko konpainiek beren negozioen eta I+Gko jardueraren bilakaerari buruz dituzten aurreikuspenak oro har positiboak dira (nahiz eta automobilgintzaren sektorean zuhurragoak diren). **Jasangarritasuna eta eraldaketa digitala, adimen artifizialak (AA) protagonismo handia duela, I+Gren bektore nagusiak dira oraindik ere**, eta balioa ematen diote Euskadiko berrikuntza irekiaren ekosistemari (eragile zientifiko-teknologikoen eta *startup*en arteko lankidetzaren bidez).